

Implisiittistä kulttuuripolitiikkaa – kunnille myönnetyt valtionperinnöt sosiaalisen ja kulttuurisen käyttötarkoituksen määrittäjinä

Mari Aholainen

Tiivistelmä

Tässä artikkelissa tarkastellaan valtionperintöjen merkitystä kuntien kulttuurirahoitukselle ja erityisesti ikääntyneiden kulttuuripalveluille. Valtionperinnöt ovat valtiolle, kunnille tai vainajan läheisiksi katsotuille henkilöille ohjautuvia perintövaroja, mikäli vainajalla ei ole perintökaaren mukaisia perillisiä eikä hän ole tehnyt testamenttia. Vainajan kotikunta saa tiedon kuolemasta Valtiokonttorin kautta, minkä jälkeen kunnalla on mahdollisuus hakea perintöä. Vuonna 2019 kuntia ohjeistettiin hakemaanperintöjä sosiaalsiin tai kulttuurisiin tarkoituksiin. Kuvautulla mekaniismilla valtionperinnöt ovat muodostuneet osaksi implisiittistä kulttuuripolitiikkaa ja kulttuurin monikanavaista rahoitusta. On otaksuttu, että perintövaroja käytetään erityisesti ikääntyneiden palveluihin. Tämän tutkimuksen perusteella asia ei kuitenkaan ole yksiselitteinen, vaan perintövaroja on käytetty hyvin monipuolisesti erilaisiin tarkoituksiin, kuten esimerkiksi lasten ja nuorten palveluihin. Valtionperinnöt ovat lähes kaikille kunnille joskus osuva ylimääräinen satunnainen tulo. Euromäärällisesti valtionperinnöt ovat olleet kasvussa, ja kun verrataan niitä Taiteen edistämiskeskuksen vuosittain jakamiin avustuksiin ja apurahoihin, voidaan valtionperintöjä pitää merkittävänä monikanavaisen kulttuurirahoituksen resurssina.

Avainsanat: valtionperinnöt, monikanavainen rahoitus, kulttuuripolitiikka, implisiittinen kulttuuripolitiikka, ikääntyneiden kulttuuripalvelut

Abstract

Implicit cultural policy – The State Treasury estates to municipalities as determinants of social and cultural purpose

This article examines the importance of the State Treasury estates for municipal cultural funding and, in particular, for cultural services for the elderly. The State Treasury's estates are inheritances passed on to the state, municipalities or persons considered close to the deceased when the deceased has no close relatives and no will has been made. In 2019, municipalities were instructed to use the inheritance they receive for social or cultural purposes. This mechanism has made the State Treasury's estates part of an implicit cultural policy and multi-channel funding of culture. Estates are used for a wide variety of purposes. For almost all municipalities, inheritances are an occasional source of additional windfall income. In euro terms, estates from the State Treasury

have been increasing, and when compared to the grants and scholarships distributed annually by the Arts Promotion Centre, estates from the State Treasury can be seen as a significant resource for multi-channel cultural funding.

Keywords: State Treasury estates, multi-channel funding, cultural policy, implicit cultural policy, cultural services for the elderly

Johdanto

Tämä tutkimus käsittelee valtionperintöjä osana kulttuuripolitiikkaa ja kulttuurin rahoitusta. Tutkimuksen taustakeskusteluja ovat vuonna 2024 toteutunut kulttuurirahoituksen siirtyminen pois veikkausvoittovaroista, istuvan hallituksen kulttuuriin kohdentamat leikkaukset sekä kulttuuritoiminnalle alati asetettu tavoite vahvistaa omarahoitusta sekä hakea jatkuvasti uusia rahoituslähteitä monikanavaisesti. Vuoden 2023 alusta toteutunut sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämistäsiirto kunnilta ja kuntayhtymiltä hyvinvointialueille on pitänyt erityisesti kulttuurihyvinvointiin liittyvää keskustelua käynnissä, sillä muutoksen on toivottu avaavan uusia rahoitusmahdollisuuksia taide- ja kulttuurialalle. Kaikki mainitut taustatekijät liittyvät kulttuurirahoitukseen ja tätä kautta valtionperintöjen käyttöön kunnissa. Tutkimuksen aineisto on vuodelta 2019, jolloin kuntia ohjeistettiin hakemaan perinnöt sosiaalisiiin tai kulttuuriin tarkoituksiin.

Artikkelin viitekehikseksi muodostuvat suomalaisen kulttuurin julkisen rahoituksen periaatteet ja käytännöt, 2020-luvun taitteen kulttuurihyvinvointikehitys ja siihen liittyvät viimeaikaiset talouskeskustelut ja muutokset. Keskeisiä käsitteitä ovat monikanavainen rahoitus sekä implisiittinen kulttuuripolitiikka. Rahoitusperiaatteita tarkastellaan myös pohjoismaisen julkisen rahoitusmallin, ”arkkitehtimallin”, kautta havaiten, että valtionperinnöt toteuttavat implisiittisenä kulttuuripolitiikkana mallin peruseriaatetta. Artikkelissa tunnistetaan perinnöt yhtenä tulovirtana kulttuurin ja luovien alojen monikanavaisessa rahoitusmallissa. Erilaiset rahoitusmallit ovat osa kansallista kulttuuripolitiikkaa, ja ne ovat yhtä aikaa sekä historiallisen tradition tulos että ajassa käytävää neuvottelua resurssien jakamisesta.

Tutkimuskysymykset

Perintökaaresta annetun lain (40/1965) 5. luvun 1§ mukaan valtio perii kuolleen henkilön omaisuuden, mikäli sukuselvityksessä ei löydy perillisiä, eikä henkilö ole tehnyt testamenttia. Vainajan kotikunnalla, muilla läheisillä ja tietyissä tapauksissa oikeushenkilöillä kuten säätiöillä on mahdollisuus hakea perintöä Valtiokonttorilta. Valtiolla on myös oikeus pidättää omaisuutta itsellään.

A. Virtanen kuolee hoitolaitoksessa kunnassa S. ilman lähiomaisia, eikä hän ole tehnyt testamenttia.	Valtiokonttori saa tiedon A. Virtasen kuolemasta hoitolaitokselta ja käynnistää prosessin pesänselvittäjän kanssa.	A. Virtasella on pankkitilillään 28 000 euroa, asunto-osake kunnassa S. sekä metsätila kunnassa H.	Valtiokonttori lähettää kunnille S. sekä H. tiedon mahdollisuudesta hakea A. Virtasen perintöä.
Kunta S. hakee perintöä ja ilmoittaa hakemuksessaan käyttökohteeksi lasten ja nuorten taideharrastustoiminnan.	Valtiokonttori päättää myöntää rahavarat sekä asunto-osakkeen kunnalle S. käytettäväksi hakemuksen mukaisesti.		
Kunta H. hakee itselleen metsätilaa ja käyttökohteeksi omaisuudesta saataville varoille ilmoitetaan ikääntyneiden liikuntapaikat.	Valtiokonttori päättää liittää metsätilan valtion omistamaan luonnonsuojelualueeseen, eikä myöntää perintöä kunnalle H.		

Kuvio 1. Esimerkki Valtiokonttorin perintöprosessista

Valtiokonttori on virasto, joka vastaa valtion taloudenhallinnasta ja kassavirroista sekä myös valtiolle tulevista perinnöistä. Perintöprosessissa Valtiokonttori on virallinen päätöksentekijä, mutta perintöjen lopullinen käyttötarkoitus riippuu hakijakunnan hakuvaiheessa määrittelemästä perinnön käyttötarkoituksesta. Esittämällä käyttötarkoituksia kunnat tulevat määritelleiksi käsitteiden ”sosiaalinen” ja ”kulttuurinen” sisältöjä. Tutkimuksen pääkysymys onkin, **mitä sosiaalinen ja kulttuurinen käyttötarkoitus ovat pitäneet sisällään kuntien määrittellessä valtionperintöjen käyttöä vuonna 2019?** Artikkelissa kysytään myös, **missä määrin valtionperintöjä on käytetty ikääntyneiden kulttuuripalveluiden tuottamiseen?**

Tutkimusintressi on saanut alkunsa Aarnion esittämästä olettamasta (Aarnio & Kangas 2009, 210), että valtionperintöjä käytettäisiin ensisijaisesti ikääntyneiden tarpeisiin. Ikääntyneiden kulttuuripalvelut ovat tutkimusten mukaan kehittyneet merkittävästi 2010-luvulla osana kulttuurihyvinvointityötä huolimatta jatkuvasta julkisen talouden ahdinkopuudesta (ks. esim. Liikanen 2015; Aholainen 2019; Ruokolainen, Jakonen, Oksanen-Särelä & Lahtinen 2023). Tämä mielenkiintoinen ristiriita on osaltaan motivoinut tutkimaan kulttuurin rahoituslähteitä ja -malleja tarkemmin. Kuntakentältä tehtyjen empiiristen havaintojen perusteella valtionperinnöt tunnistetaan potentiaalisena kulttuurirahoituksen lähteenä, mutta niiden jakotapa ja käyttötarkoitukset vaihtelevat. Perinnöt ovat kuitenkin osoittautuneet joustavaksi rahoituslähteeksi myös ikääntyneiden palveluille, vaikkakaan ne eivät enää nousseet ensisijaiseksi käyttökohteeksi tässä tutkimuksessa. Toinen alakysymys nousee aineistosta: käytetäänkö perintövaroja kunnissa peruspalveluiden tuottamiseen? Peruspalveluilla tarkoitetaan tässä tutkimuksessa kuntien palveluita, joita ohjataan lainsäädännöllä ja joiden rahoitukseen valtio osallistuu valtionosuuksien tai muun jatkuvan rahoituksen kautta.

Artikkelissa avataan aluksi monikanavaisen rahoituksen käsitettä ja esitellään katsauksenomaisesti suomalaisen kulttuurirahoituksen perustaa. Sen jälkeen kuvataan implisiittisen kulttuuripolitiikan käsite esimerkein sekä mitä arkkitehtimalli tarkoittaa suomalaisessa kulttuuripolitiikassa. Tämän jälkeen siirrytään valtionperintöjen mekanismeihin, kokoluokkaan sekä lyhyesti perintöjen taustaan. Artikkelin analyysiosiossa nostetaan esiin valtionperintöjen pääasialliset käyttötarkoitukset tehdyn kategorisoinnin mukaisesti sekä analysoidaan käyttötarkoitukset esimerkkien avulla vastaten tutkimuskysymyksiin. Analyysimenetelmänä on induktiivinen sisällönanalyysi (Sarajarvi & Tuomi 2017, 122), jonka avulla on tunnistettu käyttötarkoitukset ja kategorisoitu ne pääryhmittäin. Johtopäätöksissä vedetään yhteen huomiot analyysistä ja pohditaan kuinka valtionperintöjen merkitys voi kehittyä osana kulttuurin monikanavaista rahoitusta ja (implisiittistä) kulttuuripolitiikkaa.

Monikanavainen rahoitus implisiittisen kulttuuripolitiikan välineenä

Hyvinvointi löytyy käsitteenä useiden politiikka-alueiden ajankohtaisista terminologioista, ja sen laaja-alaisuus on osaltaan yhdistänyt eri sektoreiden päätöksentekoa toisiinsa. Uudehko kulttuurihyvinvoinnin käsite on muodostunut osana tätä kehitystä tarkentamaan taiteen ja kulttuurin sekä hyvinvoinnin välisiä yhteyksiä. Käsite on muutamassa vuodessa vakiintunut siten, että se liitettiin *Yleiseen suomalaiseen ontologiaan* vuonna 2021. Yhteistyön ja sektorien välisen yhteistoiminnan kehittymisen kautta on tullut mahdolliseksi havaita kulttuurihyvinvointityölle yhä enemmän erilaisia rahoitusmahdollisuuksia, ja tästä onkin kysymys tutkimuksen keskeisessä käsitteessä, monikanavaisessa rahoituksessa. (Jäntti, Sinervo & Hätönen 2021.)

Käsitteellä monikanavainen rahoitusmalli kuvataan sosiaali- ja terveystoimessa vakiintunutta toimintamallia, jossa ”rahat palvelujen järjestämiseen on kerätty monesta lähteestä ja kohdennettu palveluihin monen eri rahoittajan kautta” (Pekurinen 2014, 11). Siinä missä monikanavaisuus on nähty sosiaali- ja terveydenhuollossa ongelmallisena (Hujanen 2019), on se kulttuurialalla koettu ennemminkin mahdollisuutena tai varsinkin julkisen sektorin ulkopuolella toimiville elinehtona.

”Monikanavainen rahoitus” on löytänyt tiensä myös kulttuuripolitiikan käsitteistöön. Käsitteen positiivinen tai vähintäänkin neutraali käyttösävy kulttuuritoiminnan yhteydessä viittaa politiikanäkemykseen, jossa kulttuuritoiminnan rahoittajia ovat kuntien, valtion ja asiakkaiden lisäksi myös monet muut tahot kuten säätiöt, maakunnat, yritykset ja hyvinvointialueet.

”Kulttuurin aika on nyt ja aina – Kulttuurialan tulevaisuustyöryhmän ehdotukset seuraavalle hallituskaudelle” -asiakirjassa tunnistetaan kulttuurirahoituksen monikanavaisuus seuraavasti:

”Taiteen ja kulttuurin rahoituksen valtion talousarviossa (luku 29.80.) työryhmä haluaa nostaa yhteen prosenttiin talousarvion menoista vuoteen 2027 mennessä. Valtion, kuntien ja yksityisen sektorin tulee lisätä yhteistyötä ja monikanavaista rahoitusta kehittämistoimissa.” (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2022)

Huolimatta edellä kuvatusta pyrkimyksestä monikanavaisuuteen, kulttuuripalvelut järjestetään Suomessa suurelta osin julkisin varoin (Jakonen ym. 2021b). Kansallinen erityispiirteemme on julkisen rahoituksen jakautuminen valtion ja kuntien kesken. Opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Valtiovarainministeriön kautta kanavoituvat suurimmat rahoitusvirrat kulttuurille valtionosuuksina sekä muina suorina kulttuuritoimintaan osoitettuina rahoituksina. (Jakonen 2022, 115.) Kuntien rahoitusosuus kulttuuripalveluille pitää sisällään kunnan oman budjettirahoituksen, jossa otetaan huomioon erilaiset vakiintuneet tulovirrat kuten lippu- ja vuokratulot, erilaiset asiakasmaksut sekä tuet ja avustukset (ks. esim. Renko & Ruusuvirta 2018). Tuet ja avustukset pitävät sisällään erilaisista lähteistä koostuvaa hanketoimintaa ja ohjelmatyötä, jotka laajentavat julkisen sektorin rahoitus pohjaa esimerkiksi säätiöihin. Valtionperinnöt eivät ole tukia ja avustuksia kuten täsmällisesti ja säännöllisesti tiettyyn kohteeseen haettava avustus tai valtionosuus. Ne ovat pikemminkin toistuvia satunnaiseriä, jotka voivat liittyä osaksi kulttuurin monikanavaista rahoitusta.

Kulttuurirahoitus on Suomessa lähtökohtaisesti monikanavaista

Monikanavainen rahoitusmalli on osa suomalaisen kulttuurirahoituksen perusrakennetta sekä luovien alojen politiikkalinjauksia (Jakonen & Sokka 2023). Valtio rahoittaa kulttuuria useista lähteistä Opetus- ja kulttuuriministeriön kautta, mutta tarjoaa myös muita rahoitusinstrumentteja kuten hankerahoituksia eri ministeriöiden välityksellä. Esimerkiksi Työ- ja elinkeinoministeriön merkitys kulttuurin rahoittajana on kasvanut viime vuosina luovilla aloilla erityisesti audiovisuaalisen alan painoarvon kasvaessa (Jakonen, Sokka & Nokela 2024). Kunnat hyödyntävät kulttuuritoiminnassaan valtion rahoitusmahdollisuuksien lisäksi laajan spektrin muita rahoituslähteitä mukaan lukien erilaiset asiakasmaksut. Yksityisten kotitalouksien kulttuuriin kuluttama rahamäärä jääkin usein vähemmälle huomiolle, vaikka sen osuus on suurempi kuin esimerkiksi kuntien määrärahat kokonaisuudessaan. Taloustutkimuksen tekemän tutkimuksen mukaan kotitaloudet käyttivät varojaan kulttuuriin 5,7 miljardia vuonna 2020. (Holm & Tyynelä 2022.)

Taloudesta on aina käyty keskustelua kulttuurialalla, mutta kulttuurirahoitus nousi entistä vahvemmin yleisempään julkiseen keskusteluun koronapandemian aiheuttamien luovien alojen tulomenetysten vuoksi (ks. esim. Sokka ym. 2022). Tämän jälkeen suunnitellut ja toteutuneet valtion talousarvioleikkaukset kulttuuriin ja kulttuuripoliittisen selonteon valmistelu vuosien 2023–2025 aikana ovat osaltaan pitäneet keskustelua käynnissä. Opetus- ja kulttuuriministeriön kautta kohdentuva valtionrahoitus taiteelle ja kulttuurille jakautui ennen vuotta 2024 budjettiperusteiseen rahoitukseen ja veikkausvoittovaroihin (ks. esim. Kangas & Pirnes 2015, 65). Jälkimmäinen alkoi problematisoitua, kun keskusteluun 2020-luvun taitteessa nousivat rahapelaamisen eettiset sekä koronapandemian esiin tuomat, rahoituksen riittävyyteen liittyvät ongelmat. Veikkausvoittovarojen käyttö budjettivarojen asemesta oli suomalaisen kulttuurirahoituksen tiedossa oleva heikkous jo vuosikymmeniä (Heiskanen, Kangas & Mitchell 2015), mutta ratkaisua ongelmaan alettiin ha-

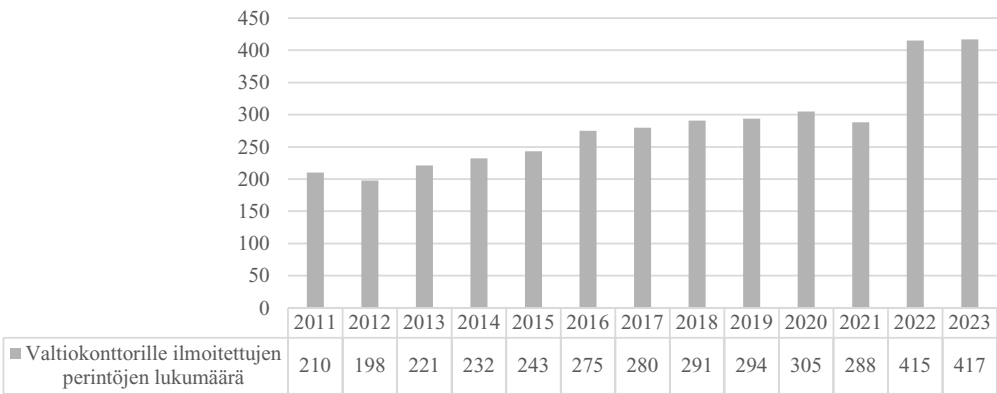
kea vasta viime vuosina ja pakon edessä. Taaksepäin katsottuna valtion ja kuntien rahoituspolitiikat alkoivat erkaantua toisistaan lamavuosien seurauksena jo ennen 1990-luvun puoliväliä. Valtio leikkasi menojaan ja aiempaa suurempi rahoitusvastuu siirtyi kunnille. Tämän jälkeen tapahtunut Veikkaus Oy:n tulojen kasvu ohjasi valtiota kattamaan kulttuurin lakisääteistä rahoitusta veikkausvoittovaroista. (Saukkonen 2014.) Veikkausvoittovarojen kasvu rahoitti monipuolistuvia kulttuuripalveluita sekä esimerkiksi kulttuurilaitosten valtionosuuksien korotuksia.

Kulttuurirahoitus päätettiin kokonaisuudessaan siirtää valtion budjettiin vuoden 2024 alusta, ja veikkausvoittovarot otetaankin nyt yleiskatteellisena valtion talousarvioon käytettäväksi talousarvion mukaisiin menoihin (laki arpajaislain muuttamisesta 335/2023). Tällä muutoksella poistettiin rahapelituotoilla rahoitettujen toimintojen taloudellinen riippuvuus Veikkaus Oy:n tuotosta, ja tätä siirtoa kannattivat laajasti myös kulttuurialan toimijat. Muutoksen myötä kulttuuri on asettunut uuteen kilpailuasetelmaan valtion budjettikokonaisuudessa. On mahdollista, että muutoksen myötä poliittisuus korostuu aiempaa enemmän kulttuurirahoituksesta päätettäessä. Loppuvuoden 2024 keskustelu eduskunnan joululahjarahojen kulttuurisista painotuksista ja saajien yhteyksistä päätöksentekijöihin on esimerkki politisoitumiskehityksestä (ks. esim. Freyborg 2024). Toisaalta näkyvää poliittista keskustelua kulttuurista ja sen rahoituksesta on kaivattu alalla jo pitkään (ks. esim. Tenkanen 2021).

Opetus- ja kulttuuriministeriön lisäksi taidetta ja kulttuuria rahoittavat valtion budjetissa merkittävästi muutkin hallinnon alat, mikä jää keskusteluissa usein vähemmälle huomiolle (ks. esim. Jakonen 2022; Sokka ym. 2022; Sokka, Jakonen, & Leppänen 2022). Valtion eri hallinnonalojen kokonaisrahoitussumma taiteelle ja kulttuurille oli Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cuporen erillistutkimuksen mukaan vuonna 2019 noin 1,33 miljardia euroa, mikä on 2,4 prosenttia valtion tilinpäätösmenoista (Jakonen, Kurlin Niinaho, Oksanen-Särela & Sokka 2021a). Tämäkään luku ei vielä sisällä kaikkea, sillä esimerkiksi tässä artikkelissa käsiteltäviä, Valtiokonttorin kautta kunnille kulttuuriin ohjautuvia perintövaroja ei ole laskettu mukaan Cuporen tutkimuksen luokitteluun. Edellä mainittujen lukujen valossa kulttuurialan vaade kulttuuribudjetin nostamisesta prosenttiin (Meriläinen 2023) koko valtion talousarviosta on jo täyttynyt. Kysymys on kuitenkin laskutavasta, sillä korotuspyrkimykset prosenttiin ovat kohdentuneet Opetus- ja kulttuuriministeriön luokkaan 29.80.

Väestöllisen huoltosuhteen todennettu heikkeneminen (Kestilä & Karvonen 2022) merkitsee verotulojen vähenemistä, ja kun hyvinvointivaltion suurimmat menoerät ovat edelleen sairaus, terveys ja vanhuus (ks. esim. Schleutker 2013), voi kulttuuri joutua taistelemaan budjetistaan entistä enemmän tässä seurassa. Mikäli kulttuurihyvinvointi nähdään osana esimerkiksi vanhushpalveluita ja hoitotyötä, on mahdollista, että kulttuuri tulisi huomioiduksi eri muodoissaan paremmin, kuten kehitys toisaalta on osoittanut (Liikanen 2015, ks. myös Aholainen 2019). Rakenteellisesti varmemmassa paikassa osana perusbudjettia mutta poliittiseen päätöksentekoon tiukemmin sidottuna kulttuuri voi joutua etsimään rahoitusta entistä enemmän muualta. Onko mahdollista, että toistaiseksi kasvussa olleet (Taulukko 1.) Valtiokonttorin perinnöt alkavat kuntatasolla kompensoida julkisen rahoituksen niukkenevia resursseja?

Valtiokonttorille ilmoitettujen perintöjen lukumäärä 2011-2023

Taulukko 1. Valtiokonttorille ilmoitettujen perintöjen lukumäärä 2011–2023
(Lähde: Valtiokonttori 2024)

Implisiittistä kulttuuripolitiikkaa – valtio arkkitehtimallin toteuttajana

Valtionperinnöt ovat edellä käsitellyn perusteella vähemmän tunnettu osa monikanavaista kulttuurirahoitusta. Perinnöt voidaan määritellä implisiittisen kulttuuripolitiikan instrumentiksi, sillä ne eivät operoi suoraan kulttuuripolitiikan tavoitteista käsin. Implisiittisellä kulttuuripolitiikalla tarkoitetaan tässä tutkimuksessa politiikkoja ja edelleen toimintamalleja, jotka eroavat eksplisiittisestä eli virallisesta ja tunnistettavasta kulttuurin julkisesta hallinnasta. Implisiittinen kulttuuripolitiikka voidaan käsittää myös jonkin ulkoisen insentiivin kulttuuripoliittisena seurannaisvaikutuksena. (Ahearne 2009.) Implisiittisen ja eksplisiittisen kulttuuripolitiikan eroja ovat käsitelleet tutkimuksissaan jo pitkään muun muassa Ahearne (2009) sekä Throsby (2009).

Throsbyn näkemys on, että vaikkakaan selkeitä vastakkainasetteluja kahden edellä mainitun politiikkarakenteen välille ei kannata tehdä, voi implisiittinen kulttuuripolitiikka olla jopa vaikuttavampaa kuin eksplisiittinen. Tätä vaikuttavuusilmiötä hän on tutkinut myös talouspolitiikan näkökulmasta suhteessa kulttuuripolitiikkaan: kulttuuripolitiikka voi olla myös implisiittistä talouspolitiikkaa (Throsby 2009). Edellä mainittua talousnäkökulmaa on tuotu usein esiin kulttuurihyvinvointikeskusteluissa, joissa yhtenä perusteena kulttuurin rahoitukselle on esitetty taiteen ja kulttuurin tuomia säästöjä sosiaali- ja terveydenhuoltoon (ks. esim. Kippo ym. 2023).

Implisiittisellä kulttuuripolitiikalla ei ole suoraa kulttuuripoliittista intentiota, mutta se vaikuttaa samoihin kulttuuripolitiikan osa-alueisiin, joihin eksplisiittisellä kulttuuripolitiikalla pyritään vaikuttamaan (ks. esim. Sokka 2014). Valtionperintöjen käyttö kunnissa on malliesimerkki implisiittisestä kulttuuripolitiikasta: Valtiokonttori on Valtiovarainministeriön ohjauksessa oleva valtion virasto, eikä kulttuuri kuulu ministeriön ja viraston väliseen tulossopimukseen lainkaan (Valtiovarainministeriö 2024a). Käytännössä Valtiokonttori kuitenkin ohjaa päätöksillään vuosittain miljoonia euroja kulttuuriin ja on näin ollen merkittävä kulttuuripoliittinen toimija.

Toisena esimerkkinä implisiittisestä kulttuuripolitiikasta voidaan nostaa perustulokeskustelu, jossa sosiaalipolitiikasta käsin olisi mahdollista vaikuttaa kulttuuripoliittisiin tavoitteisiin. Perustulo voisi toteutuessaan hyödyttää esimerkiksi myös taiteilijoita, sillä he kuuluvat prekaarissa asemassa oleviin ryhmiin, joita perustulo erityisesti koskettaisi. (Rautiainen, Roiha & Rensujeff 2015.) Tämänkin esimerkin valossa implisiittinen kulttuuripolitiikka voi olla eksplisiittistä kulttuuripolitiikka vaikuttavampaa, sillä sosiaalipolitiikan muutokset voivat kattaa kokonaisen ryhmän, kuten ammattitaiteilijat, osana suurempaa reformia.

Suomalaisen eksplisiittisen kulttuuripolitiikan tunnusmerkkeihin on kuulunut valtion laaja tuki erilaisille taide- ja kulttuurimuodoille aina harrastamisesta ammattilaisuuteen. Chartrand ja McCaughey (1989) määrittivät klassisessa mallinnuksessaan valtiolle neljä eri roolia sen perusteella, kuinka ne rahoittavat kulttuuria. Rooleja kuvattiin nimillä fasilitaattori, suojelija, arkkitehti ja insinööri. Suomi on lähinnä jaottelun arkkitehdin roolia, jossa valtio osaltaan pyrkii muun muassa tukemaan taidetta osana sosiaalisia ja hyvinvointitavoitteita sen lisäksi, että valtio takaa taiteen autonomiaa pitkäjänteisellä rahoituksella. Tässä tutkimuksessa on tunnistettavissa kunnan rooli arkkitehtimallin toteuttajana ja valtion jatkeena erityisesti kulttuurihyvinvoinnin kontekstissa kunnan määrittellessä sosiaalisia ja kulttuurisia käyttötarkoituksia.

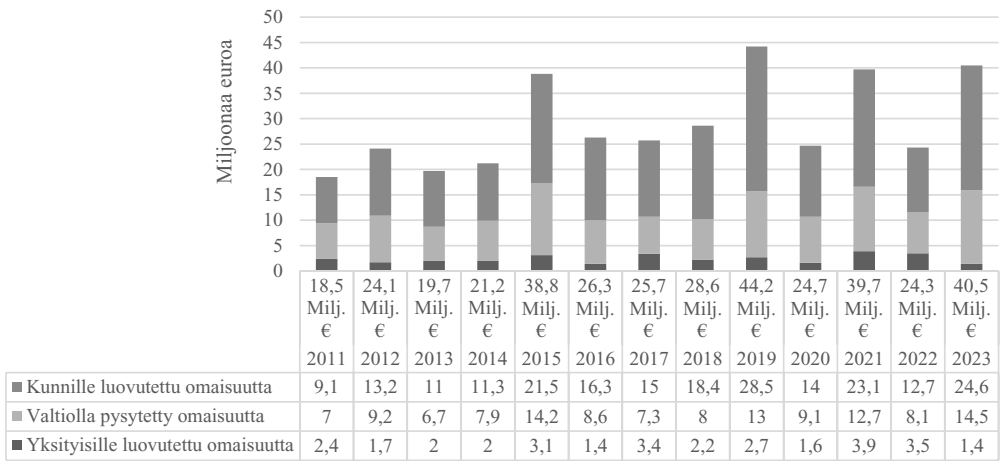
Hyvinvointinäkökulman korostuminen perintövaroja käytettäessä on leimallista arkkitehtimallille, jossa tukea kohdennetaan myös taiteelle, joka palvelee pikemminkin yhteisöllisen tekemisen kuin ammattitaiteen vaatimuksia. Mallissa ammattitaiteen autonomia on turvattu ”arm’s length” periaatteen kautta, mutta samalla se korostaa yhteisöjen ja yleisöjen roolia taiteen tekemisessä ja vastaanottamisessa. Arm’s length -periaatteella tarkoitetaan rahoituksen ja siihen liittyvän poliittisen päätöksenteon pitämistä erillään ja taide- ja kulttuuriorganisaatioiden toiminnasta. Arkkitehtimallissa taiteilijat ja taideorganisaatiot eivät ole riippuvaisia lipputuloista, vaan ennemminkin valtion tuesta. Tämä on johtanut tilanteeseen, jossa taiteilijan asema tunnustetaan usein nimenomaisesti sosiaalipolitiikassa. (Chartrand & McCaughey 1989.) Arkkitehtimallin heikkoutena on pidetty sitä, että pitkäaikainen ja taattu suora rahoitus voi johtaa luovuuden hiipumiseen. Stagnaatio voi koskettaa myös koko järjestelmää, kuten Saukkonen on todennut suomalaisen kulttuuripolitiikan rakenteista ja sen rahoitusmalleista jo kymmenen vuotta sitten (Saukkonen 2014). Mallin nimellä viitataan myös sen painotukseen, jossa rakenteilla on vahva ja jopa staattinen rooli. (Chartrand & McCaughey 1989.)

Valtionperinnöt ovat vähemmän tunnettu osa taiteen ja kulttuurin monikanavaista rahoitusta

Valtiokonttori saa perunkirjoitusten kautta vuosittain tiedon noin 600 perillisittä kuolleesta henkilöstä, joista 60 prosenttia on tehnyt testamentin. Jäljelle jääneen 40 prosentin jäämistö ohjautuu valtiolle ja hakemuksesta perinnönjättäjän kotikunnalle ja/tai läheisille. (Valtiokonttori 2024.) Myös jokin oikeushenkilö, kuten säätiö tai yhdistys voi hakea perintöä itselleen perustellusta syystä. Todellisuudessa perillisittä kuolleiden määrän on arvioitu olevan jonkin verran suurempi (Kangas 1996, 117; Aarnio & Kangas 2009, 194), sillä yhteiskunnan ulkopuolella elävien ihmisten ympärillä ei välttämättä ole ilmoittajia.

Jos perintö on hyvin suuri tai se sisältää esimerkiksi luonnonsuojelualueeksi soveltuvan kiinteistön (maa-alue) tai museaalisesti arvokasta omaisuutta, valtio pidättää itsellään siitä osan. Myös jos pesässä on rahavaroja yli 100 000 euroa, niistä noin 60 prosenttia jää valtiolle. Ylivoimaisesti suurimpia hyötyjiä ovat olleet kunnat ja kaupungit kuten Taulukko 2. osoittaa, sillä reilussa vuosikymmenessä kunnille myönnetty perinnöt ovat yli kaksinkertaistuneet (Valtiokonttori 2024). Kuntia ei myöskään veroteta perinnöistä.

Päätökset valtiolle tulleesta omaisuudesta 2011 - 2023

Taulukko 2. Päätökset valtiolle tulleesta omaisuudesta 2011-2023
(Lähde: Valtiokonttori 2024)

Osa perinnöistä siis pidätetään valtiolle, ja valtio myös budjetoit talousarvioonsa valtionperintötuloja. Vuodelle 2024 oli budjetoitu tuloja 7 miljoonaa € (Valtiovarainministeriö 2023). Periaatteessa perinnöt ovat sattumanvaraisia, ja hypoteettisesti perintötulo voi jonakin vuonna olla nolla euroa. Kiinnostava budjetointimekanismi on samankaltainen kuin nyt jo poistunut veikkausvoittovarojen budjetointi osaksi kulttuurirahoitusta. Käytännössä epävarmuus ei ole kuitenkaan konkretisoitunut nollatuloksi menneinä vuosikymmeninä kummassakaan tulomallissa. Veikkausvoittovarat päinvastoin pääsääntöisesti kasvoivat koronapandemiaan saakka (Jakonen, Kurlin Niiniahho, Oksanen-Särelä & Sokka 2021b).

Throsbyn (2009) väittämä, että implisiittinen kulttuuripolitiikka voi olla yhtä vaikuttavaa kuin eksplisiittinenkin, pitää perintöjen euromääriä tarkastellessa paikkansa: mikäli vuosittain Valtiokonttorin kautta kunnille ohjautuvat summat tuloutettaisiin puhtaasti kulttuuriin niiden potentiaali voisi olla yli 40 miljoonaa euroa vuodessa (Valtiokonttori 2024). Vertailukohdaksi voidaan ottaa ammattitaidetta edistävä valtion virasto Taiteen edistämiskeskus Taike, joka jakoi vuonna 2022 rahoitusta taiteelle 49,4 miljoonaa euroa apurahoina, avustuksina ja palkintoina (Taiteen edistämiskeskus 2024). Kohdennus näissä rahoitusvirroissa on kuitenkin erilainen: Taike rahoittaa ammattitaidetta mutta valtionperintöjen käytössä ovat painottuneet yhteisölliset hyvinvointitavoitteet, joissa kulttuurilla on usein instrumentaalinen rooli. Julkisen tuen arkkitehtimallin idea yhdistää kuitenkin nämä tavoitteet. Taiteentekijöiden autonomisesta roolista pidetään huoli, mutta samalla erilaisilla ohjausinstrumenteilla painotetaan taiteen ja yhteisöjen kohtaamista (Chartrand & McCaughey 1989).

Perintövarojen käyttö sosiaaliin ja kulttuuriin tarkoituksiin

Valtiokonttori ohjeisti kuntia käyttämään saamiaan perintöjä väljästi sosiaaliin ja kulttuuriin tarkoituksiin aina hyvinvointialueiden perustamiseen saakka, jolloin ohjeistusta tarkennettiin. Nykymuotoilu hakulomakkeessa on ”Kunnan tulee ilmoittaa jokin hyvinvointiin, terveyteen, koulutukseen, kasvatukseen tai kulttuuri-, nuoriso-, kirjasto- tai liikuntapalveluihin liittyvä käyttö-tarkoitus haettavalle omaisuudelle” (Valtiokonttori 2024). Tämä muotoilu vastaa hyvin pitkälti sisältöjä, joilla sosiaalinen ja kulttuurinen käyttötarkoitus ovat jo aiemmin tulleet määritellyiksi. Hakijakunnan on hakulomakkeessa aina ilmoitettava Valtiokonttorille perinnön käyttötarkoitus.

Valtionperintötoimikunta ohjeisti kuntia vuonna 1968 perintöjen käyttöön seuraavasti: ”edistämään kansalaisten yleisesti tuen arvoisina pitämiä ja sosiaalisesti tärkeiksi katsomia tarkoituksia mahdollisimman tehokkaalla ja järkevällä tavalla” (Valtionperintökomitea 1968, 6). Tämän ohjeistuksen voitiin katsoa toteuttavan jäämistöoikeuden sosiaaliturvatehtävää (Aarnio & Kangas 2010, 282), jonka ytimenä oli aikoinaan huolenpito jäljelle jääneistä. Nyt huolenpito perintöjä käytettäessä kohdentuu hyvinvoinnin käsitteen kautta suureen määrään kuntalaisia, sillä käyttötarkoitusten määrittelyissä tavoitellaan usein suurta joukkoa erilaisista kohderyhmistä.

Valtionperintöjen päätöksentekoprosessissa on paikannettavissa kaksi varojen käyttötarkoituksen määrittymisen kannalta olennaista vaihetta, jotka toteuttavat implisiittistä kulttuuripoliittikkaa. Ensiksikin, kuinka paljon Valtiokonttori myöntää perinnöstä kunnalle vai myöntääkö lainkaan, ja toiseksi, miten kunta päättää käyttää varat. Kuntien päätöksentekoprosesseissa on eroja, mutta tämän tutkimuksen tuloksista käy ilmi, että varsinkin suuret kaupungit ovat luoneet vakiintuneita menettelytapoja kohdentamisprosessiin vakiomuotoisilla käyttötarkoituseräillä hakemuksessa.

Myös päätöksentekoprosessi käyttötarkoituksen määrittelyssä vaihtelee kunnittain, sillä päätöksentekijä voi olla toimielin tai yksittäinen viranhaltija kuten kunnanjohtaja. Päätöksenteon vastuut määritellään kuntien hallinto- ja toimintasäännöissä, joissa määritellään viranhaltijoiden ja luottamuselinten välinen työnjako. Koska perintövarat eivät ole kuntien vuosittaista budjettirahoitusta tasetilin perustaminen on eräs käyttötapa, mikä mahdollistaa perinnön käytön usean vuoden aikana. Tasetilin etuna verrattuna vuosittaiseen budjettirahoitukseen on varojen ylivuotinen käyttö, mitä ei pääsääntöisesti tehdä kuntien käyttötaloudessa vuosibudjettien välillä.

Aiempi tutkimus

Valtionperintöjä, niiden käyttöä tai niihin liittyvä prosesseja ei ole tutkittu akateemisesti juuri lainkaan. Perintöjen merkitystä ei ole myöskään aiemmin tutkittu kulttuuripoliittikan näkökulmasta osana monikanavaista rahoitusta, vaikka ne ovat sekä euromäärällisesti merkittäviä että vaikutus- ja määrittelymekanismeiltaan mielenkiintoisia. Laajimman käsityksen aiheesta antaa Suomen jäämistöoikeus I (Aarnio & Kangas 2009), jossa tekijät esittävät lyhyen historiakuvaus Valtiokonttorin perintövarojen jakamisesta juridiikan lisäksi. Teoksessa sivutaan myös perimysoikeuden sosiaalishistoriallista puolta, kuten perintöjen merkitystä sosiaalisten rakenteiden lujittajana. Teoksessa esitetään myös oletama, että perintövaroja käytettäisiin suurimmaksi osaksi ikäihmisten palveluihin (Aarnio & Kangas 2009, 210). Ammattikorkeakouluista on löytynyt aihepiiriin eri tavoin liittyviä yksittäisiä opinnäytetöitä, joista Boedeker (Boedeker 2016) on kartoittanut kuntien valtionperintöjen käyttötarkoituksia vuodelta 2014. Tämän tutkimuksen käyttötarkoituksia on vertailtu Boedekerin tuloksiin, koska akateemista tutkimusta aiheesta ei ole. Tulokset eroavat tästä tutkimuksesta, mutta luokittelu on samankaltainen.

Aineisto ja menetelmät

Tutkimuksen aineistona ovat Valtiokonttorin perintöpäätökset, jotka on toimitettu tutkijalle yksittäisinä PDF-tiedostoina. Täsmällinen käyttötarkoitusten analyysi on tehty perintöpäätösaineistosta vuodelta 2019 (liite 1), joka oli viimeinen tavanomainen vuosi ennen koronapandemiaa. Tällä rajauksella koronapandemian mahdolliset läikkymis-, piilo- tai muut vaikutukset on tutkimuksessa eliminoitu. Vuoden 2019 päätösaineistossa päätöksiä oli kaiken kaikkiaan 154 kappaletta ja saajina 94 eri kuntaa. Analyysimenetelmänä on käytetty induktiivista sisällönlukittelua (Sarajarvi & Tuomi 2017, 122), jossa perintöpäätöksistä on lähiluvun ja sisällönanalyysin avulla muodostettu käyttötarkoituskategoriat. Päätösaineisto on käyty aluksi läpi useaan otteeseen yleiskuvan muodostamiseksi. Päätöksissä käyttötarkoitukset on kirjoitettu pääsääntöisesti hyvin suppeasti yhden tai muutaman virkkeen mittaisiksi. Yksi päätös voi kuitenkin sisältää useamman

kategorian riippuen hakemuksen sisällöstä. Käyttötarkoitukset on koodattu kuuteen pääluokkaan sisällön perusteella Kuvion 2. mukaisesti.

Valtiokonttorin perintöpäätös sisältää perinnönjättäjän nimen, kuolinajan ja kotikunnan sekä käyttötarkoituksen perinnölle. Valtiokonttori on jokaisessa päätöksessään määritellyt perinnölle yhden tai useamman käyttötarkoituksen hakijakunnan hakemuksen perusteella. Samoin läheiset tai mahdollinen muu perinnön hakijataho on nimettyinä päätöksessä. Päätös sisältää myös tiedon, mikäli omaisuus jaetaan useiden hakijoiden kesken. Yksittäinen perintöpäätös ei sisällä kunnan saamaa lopullista euromääristä summaa.

Valtiokonttori pystyi muodostamaan kuntakohtaisen ja edelleen alueellisen tiedon kunnille luovutetusta omaisuudesta vuodesta 2018 eteenpäin. Valtiokonttorin kanssa käytyjen keskustelujen perusteella tutkimuksessa on päädytty esittämään kunnille kohdentuneet summat neljän vuoden aikajaksolla hyvinvointialueittain, jotta tieto olisi mahdollisimman koherenttia. Valtiokonttorin toimittamasta Excel-muodossa olevasta kuntakoosteesta puuttuvat tietosuojaan vuoksi kunnan saamien perintöjen tiedot, mikäli niiden kokonaismäärä oli viisi tai pienempi neljän vuoden (2018–2021) periodilla. Tämä puuttuva tieto tarkoittaa sitä, että todellinen kunnille ohjautunut summa on suurempi kuin mitä taulukko 2. kertoo.

Perintöpäätöksiä tutkimalla aineistosta ei siis voi aukottomasti identifoida yksittäisen kunnan lopullisesti saamaa perintösummaa ja käyttökohdetta. Kunnilla ei myöskään ole raportointivelvollisuutta saamastaan perinnöstä, joten on mahdollista, että käyttötarkoitus on saattanut muuttua.

Kunnat käyttävät valtionperintöjä monipuolisesti – eivät vain ikääntyneiden palveluihin

Kunnat käyttävät valtionperintöjä monipuolisesti hyvin erilaisiin tarkoituksiin. Valtionperintöjä ei käytetty enää ikääntyneiden palveluiden tuottamiseen niin korostuneesti kuin mitä alkuoletama oli ja mitä Aarnio ja Kangas toteavat vuonna 2009. Vielä Boedekerin (2016) opinnäytetyön tuloksissa nousivat suurimmaksi hyötyjäksi vanhukset ja vammaiset. Painopisteen voidaan katsoa muuttuneen, sillä vuoden 2019 aineistoanalyysin perusteella lukumäärällisesti ensisijaisiksi käyttökohteiksi osoitettiin lasten ja nuorten palvelut. Kategoriat ovat kuitenkin osittain päällekkäisiä, sillä vakioitu tai laaja käyttötarkoitus pitää sisällään kaikki potentiaalit käyttötarkoitukset, eikä aineiston perustella ole mahdollista päästä lopulliseen varmuuteen varojen loppukäytöstä. Aineiston analyysin perusteella on tehty seuraava kategorisointi käyttötarkoituksista:

1. Vakioitu tai laaja käyttötarkoitus pitää sisällään vakiolauseella ilmaistun käyttötarkoituksen, joka säilyy kunnalla vuodesta toiseen. Ilmaisuuksia pitää sisällään lähes aina hyvinvoinnin käsitteen. Tämä yleiskategoria voi pitää sisällään myös ikääntyneiden, lasten ja nuorten tai muita palveluita, mikäli ne on määritelty hyvinvoinnin käsitteen kautta.

”Xx kaupunki on pyytännyt, että omaisuus luovutettaisiin kaupungille käytettäväksi sosiaali- ja terveyslautakunnan myöntämiin avustuksiin järjestöille toimintaan, jolla tuetaan voimassa olevan strategiasuunnitelman toteuttamista xx kaupunkilaisten terveys- ja hyvinvointitien kaventamiseksi.”

2. Lasten ja nuorten palvelut sisältävät monipuolisesti erilaisia käyttötarkoituksia, jotka kohdentuvat lapsiin ja nuoriin aina yksittäisestä palvelusta tai hankinnasta sosiaalisten siteiden vahvistamiseen.

”Xx kaupunki on pyytännyt, että omaisuus luovutettaisiin kaupungille käytettäväksi lasten ja nuorten harrastus- ja vapaa-ajan toiminnan tukemiseen. Kohteena erityisesti syrjäytymisuhan alla olevat lapset ja nuoret.”

3. Ikääntyneiden palvelut sisältävät samankaltaisesti edellisen kategorian kanssa yksittäisiä kohteita kuten vaikkapa kuntosalilaitteita ikääntyneille mutta useammin kulttuuria, sosiaalisuutta ja hyvinvointia korostavia käyttötarpeita.

"Xx kaupunki on pyytänyt, että omaisuus luovutettaisiin Xx kaupungille käytettäväksi kulttuuripalveluiden tarjoamiseen ikäihmisille eri puolilla Xx kaupunkia."

4. Muu tarkennettu käyttötarkoitus sisältää esimerkiksi liikunnan kohteet sekä mielenterveyskuntoutujien sekä vammais- ja muiden erityisryhmien tarpeet.

"Xx kaupunki on pyytänyt, että omaisuus luovutettaisiin kaupungille käytettäväksi myönteisen erityiskohtelun hankkeen perustamiseksi Xx kaupungille. Myönteisellä erityiskohtelulla tarkoitetaan resurssien suuntaamista sellaisiin asukkaisiin ja asiakasryhmiin, missä niitä tavanomaista enemmän tarvitaan. Hankkeen tarkoituksena on tunnistaa sellaisia asukkaita ja asiakasryhmiä, jotka eniten hyötyisivät myönteisestä erityiskohtelusta, kehittää kohdennettuja palveluita edellä mainituille, sekä mitata ja seurata näiden palvelujen vaikutusta pitkällä aikavälillä."

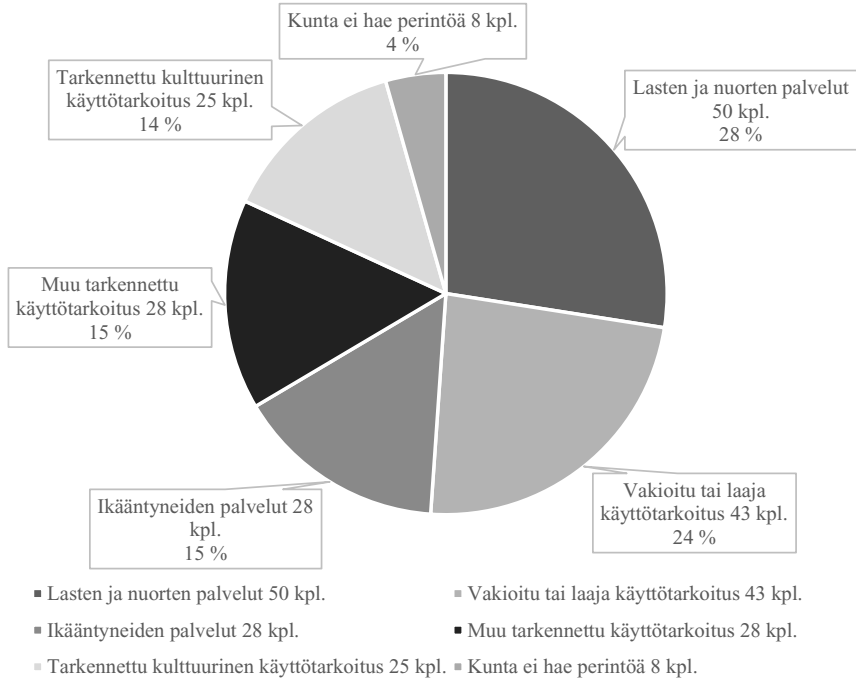
5. Tarkennettu kulttuurinen käyttötarkoitus sisältää tarkemmin rajatun kulttuuritarkoituksen kuten vaikkapa historiikin kirjoittamisen, kulttuuritapahtuman tai soitinten hankinnan.

"Xx kaupunki on pyytänyt, että omaisuus luovutettaisiin kaupungille harvinaisempien soitinten sekä musiikin opetuskaluston hankintaan."

0. Kunta ei hae perintöä. Syynä hakematta jättämiseen voi olla, että omaisuus on kunnalle liian hankalasti realisoitavaa eli esimerkiksi kiinteistön sijainti on liian syrjäinen. On mahdollista, että omaisuutta ei ole kunnan mielestä tarpeeksi tai yksinkertaisesti kunta unohtaa lähettää hakemuksen. (Anu Meloni, sähköpostitiedonanto 14.3. 2025.)

"Xx kaupungille on ilmoitettu mahdollisuudesta hakea kuolinpesän omaisuutta luovutettavaksi kaupungille. Kaupunki on ilmoittanut, ettei se hae omaisuutta."

Kuntien määrittämien käyttötarkoitusten kategoriat ja jakautuminen 2019

Kuvio 2. Kuntien määrittelemien käyttötarkoitusten kategoriat ja jakautuminen 2019

Vaikka aineiston pohjalta ei ole mahdollista selvittää kunnittain tarkkoja summia eri käyttötarkoituksiin, voi euromääriä tarkastella erilaisilla aluejaoilla, ja tutkimuksessa onkin päädytty esittämään euromäärien jakautuminen hyvinvointialueittain 2018–2021. (Liite 2.) Perustelu aluevalinnalle on, että valtionperintöjä käytetään kunnissa merkityksissä, jotka tukevat hyvinvointialueiden tunnistamaa kulttuurihyvinvoinnin edistämistä (ks. esim. Jakonen & Lahtinen 2019; ks. myös Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue 2024). Näin tulee näkyväksi potentiaalisen rahoituksen kokoluokka, joka liitteen 2. mukaan on lähes 84 milj. euroa.

Seuraavaksi on analysoitu käyttötarkoitusten keskeiset piirteet tutkimuskysymysten valossa, esimerkkien avulla yleisyysjärjestyksessä. Analyysi vastaa ylempää jaottelua tarkemmin kysymykseen ”mitä sosiaalinen ja kulttuurinen käyttötarkoitus ovat pitäneet sisällään kuntien määrittellessä perintöjen käyttötarkoituksia vuonna 2019”.

1. Lasten Ja nuorten palvelut

Aineiston perusteella yleisin käyttötarkoitus perinnöille vuonna 2019 olivat lasten ja nuorten palvelut, joka sisältää sekä sosiaalisia että kulttuurisia käyttötarkoituksia. Kategorian ilmaisuja olivat: lastensuojelu, lasten mielenterveystyö, syrjäytymisvaarassa olevat lapset ja nuoret ja heidän sosiaaliset palvelunsa, vähävaraiset perheet, nuorten työttömyyden ja pitkäaikaistyöttömyyden ehkäisy, ylipainon ehkäisy sekä nuorten työllistyminen, jotka ovat esimerkkejä sosiaalisista käyttötarkoituksista. Suoria kulttuurisia sisältöjä löytyy harrastamisesta ja virkistystoiminnasta sekä lasten ja nuorten kulttuuritoiminnasta, jossa huomioidaan erityislapset ja -nuoret. Kulttuurineuvolatoiminta, musiikkikasvatus ja kulttuurikasvatussuunnitelmat ovat myös edustettuina käyttötarkoituksissa. Laajempia ilmaisuja ovat lasten ja nuorten osallisuuden ja terveyden edistäminen sekä kulttuu-

rinen hyvinvointi. Perintövarallisuutta on käytetty myös tiloihin.

”Xx kaupunki on pyytännyt, että omaisuus luovutettaisiin kaupungille käytettäväksi kirjastopalveluiden ja varhaiskasvatuksen tilojen kehittämiseen.”

Varhaiskasvatus on tiukasti lakisääteistä toimintaa mitoituksineen, ja kirjastot ovat kulttuurin tarkimmin laeilla säädettyä toimintaa. Tällaisissa käyttötarkoituksissa voi herätä kysymys, onko varoja kohdennettu peruspalveluiden ylläpidon alueelle.

Kulttuurikasvatussuunnitelmat ovat yleistyneet perusopetuksessa sekä varhaiskasvatuksessa, ja suunnitelmia onkin käytössä suurimmalla osalla Suomen kunnista (Suomen lastenkulttuuriliitto 2024). Suunnitelmamäärien kasvu näkyy myös mainintoina käyttötarkoituksissa.

”Xx kaupunki on pyytännyt, että omaisuus luovutettaisiin kaupungille käytettäväksi lasten ja nuorten kulttuurikasvatussuunnitelman suunnitteluun ja toteuttamiseen.”

Kulttuurikasvatussuunnitelma on tyypillisesti kohde, jollaisten tekemistä on valtakunnallisesti rahoitettu myös OKM:n avustuksilla. Perusopetussidoksensa vuoksi suunnitelma voidaan nähdä lakisääteisen toiminnan toteuttamisena, mutta ponnistus suunnitelman aikaansaamiseksi kehittämisenä. Kulttuurikasvatussuunnitelma on myös tyyppiesimerkki kulttuuripalvelusta, jonka kohdalla on vaikea vetää rajaa peruspalvelun ja ei-peruspalvelun välillä. Tiukasti tulkittuna kulttuuriopetussuunnitelmat voidaan nähdä peruspalveluna, jota rahoitetaan osittain valtionperinnoilla. Esimerkistä käy myös ilmi, että valtionperintöjä kohdennetaan tarkoituksiin, joita voidaan rahoittaa myös muualta valtion toimesta.

Implisiittisen kulttuuripolitiikan käsitteen kautta kuvattuna Valtiokonttori ohjaa esimerkissä resursseja implisiittisesti siihen mihin OKM eksplisiittisesti. Tapaus on myös esimerkki rahoituksen pirstaloitumisilmiöstä (ks. esim. Jakonen 2022) ja implisiittisestä monikanavaisuudesta: Valtiokonttori ja OKM tekevät kulttuuripolitiikkaa yhteneväisin tavoittein mutta erilaisilla prosesseilla eri suunnista ja todennäköisesti tunnistamatta yhteyttään. Kuntien hallinnoissa pyritään aktiivisesti havaitsemaan erilaisten rahoitusten päällekkäisyys, eikä tuloksista ole havaittavissa tässä mielessä eettisiä kysymyksiä. Kulttuuria kuitenkin rahoitetaan tyypillisesti monikanavaisesti, joten ilmiö on hyvä tunnistaa.

2. Vakioitu tai laaja käyttötarkoitus

Valtiokonttori ohjeistaa kuntia välttämään liian tarkkarajaista kohteen määrittelyä hakemuksessaan perinnön luovuttamiseksi, jotta perinnön käyttäminen olisi joustavaa. Kun Valtiokonttori on tehnyt päätöksen käyttökohteesta, sitä ei voi muuttaa vaikkakaan Valtiokonttori ei pyydä selvityksiä varojen käytöstä. Kategorian ilmaisuja olivat: hyvinvointi ja terveys, hyvinvointipalvelut, sosiaalisen eriarvoisuuden vähentäminen, rahastot, avustukset, hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen, yhteisöllisen ja turvallisen elämän edistäminen sekä viihtyisyys. Vakoidussa tai laajassa käyttötarkoituskategoriassa on usein maininta rahastosta tai vastaavasta pääoman kartuttamisen tavasta. Rahastoja löytyy myös pienemmistä kunnista.

”Xx kaupunki on pyytännyt, että omaisuus luovutettaisiin kaupungille käytettäväksi Xx hyvinvointipalveluiden kehittämiseen. Xx kaupunki pyytää, että koko omaisuus luovutetaan kaupungille, jotta sitä voidaan hyödyntää xxkaupunkilaisten parhaaksi. Varat rahastoidaan ja Xx kaupunki jakaa testamenttien ja Valtiokonttorin kautta saamiaan varoja rahastosääntöjen mukaisesti vapaamuotoisiin hakemuksiin perustuen puolivuositain eri toimijoille.”

Perintöjen hakemiseen ja kohdentamiseen liittyvät prosessit on useissa kunnissa strukturoitu. Varsinkin suuret kaupungit käyttävät alla kuvatun kaltaisia toistuvia vakiolausekkeita.

"Xx kaupunki on pyytännyt, että omaisuus luovutettaisiin kaupungille sosiaali- ja terveyslautakunnan myöntämiin avustuksiin järjestöille toimintaan, jolla tuetaan voimassa olevan strategiasuunnitelman toteuttamista xxkaupunkilaisten terveys- ja hyvinvointierojen kaventamiseksi."

"Yy kaupunki on pyytännyt, että omaisuus luovutettaisiin Yy:n kaupungille käytettäväksi Yy:n kaupungin hyvinvointipalveluiden lahjoitusrahastoon, jonka tarkoituksena on myöntää kerta-avustuksia kuntalaisten sosiaalista ja terveydellistä hyvinvointia edistäviin tarkoituksiin."

"Zz kaupunki on pyytännyt, että omaisuus luovutettaisiin kaupungille käytettäväksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi sekä kulttuurin tarkoituksiin."

Vakioitu tapa hakea perintöä voi kertoa hallinnollisesta osaamisesta ja rahastointi puolestaan viestii pitkäjänteisyydestä ja suunnitelmallisuudesta varojen käytössä, eikä se mekanismina viittaa intention paikata käyttötaloutta. Mikäli rahastojen tuottoja jaetaan edelleen esimerkiksi taitelijoiden työskentelyapurahoina, implisiittinen kulttuuripolitiikka eksplikoituu uudelleen. Vakioitun tai laajan käyttötarkoituksen teemoja tarkasteltaessa keskeisiksi sosiaalisen ja kulttuurisen käyttötarkoituksen sisällöksi määrittävät terveys ja hyvinvointi. Nämä käsitteet ovat olleet kulttuuripolitiikan keskeisiä sisältöjä viime vuosikymmeninä (ks. esim. Laitinen, Jakonen, Lahtinen & Lilja-Viherlampi 2020). Hyvinvointikeskusteluissa esiin nouseva instrumentaalisen kulttuuripolitiikan ajoittainen kritiikki ei ole muuttanut tätä kehitystä, vaan instrumentaalinen kulttuurikäsitte on vahvistunut julkisella sektorilla. Ilmentymänä tästä voidaan pitää kulttuurihyvinvointi-käsitteen vakiintumista julkishallinnon ja politiikan arkikieleen.

Kun palvelutarpeita perustellaan useista eri näkökulmista, avaa se monikanavaisessa rahoitusmallissa yhä enemmän mahdollisuuksia ja poliittikkaperusteita rahoitukselle. Hyvinvoinnin ja kulttuurihyvinvoinnin yhteydessä on usein esitetty väittämä, että taide ja kulttuuri vähentävät terveydenhuollon kustannuksia (Kippo ym. 2023). Väittämässä on kyse ilmiöstä, jossa kulttuuripolitiikka liitetään osaksi talouspolitiikan perusteluja (ks. esim. Throsby 2009). On jopa esitetty, että kulttuurin arvon artikuloiminen irrallaan taloudesta ei ole enää mahdollista, vaikkakin arvon ymmärretään olevan monen tekijän summa (Murtoniemi 2024).

Kulttuurihyvinvoinnin yhtenä tavoitteena on monialainen sosiaalinen hyvinvointi, mikä asettuu valtion toteuttaman arkkitehtimallin kulttuuritukipolitiikan tavoitteisiin. Kuntien käyttötarkoitusten määrittelyissä korostuvat yhteisöllisyys ja sosiaaliset painotukset, suoria kohdentamisia ammattitaiteeseen ei juuri löydy. Vaikka valtionperintöjen kohdentaminen ei kehittä eksplisiittisesti kuntatasolla ammattitaiteilijoiden olosuhteita, arkkitehtimallisissa rakenteet on strukturoitu toimimaan yhteen: kun kunnat saavat perintövaroja esimerkiksi erityisryhmille suunnattujen palveluiden toteuttamiseen, on usein tekijöiksi tarjolla kulttuurihyvinvointiin erikoistuneita taiteen ammattilaisia. (ks. esim. Pirkanmaan hyvinvointialue 2023).

Kulttuurihyvinvoinnin käsitteen alla ovat sosiaalisen ja taidelähtöisen kulttuurisen ulottuvuuden lisäksi vahvistuneet myös terveyden ja turvallisuuden käsitteet (ks. esim. Valtioneuvosto 2021). Turvallisuus onkin parin viime vuoden aikana noussut usein esiin sekä hyvinvoinnin että kulttuurihyvinvoinnin käyttöyhteydessä (ks. Känkänen 2024). Tutkimuksen aineistossa on myös viitteitä tästä kehityksestä.

3. Ikääntyneiden palvelut

Tutkimuskysymyksen alkuhypoteesina oli, että ikääntyneiden (kulttuuri)palvelut olisivat olleet käyttötarkoituksista ensimmäisinä. Näin ei kuitenkaan ole: ikääntyneiden palvelut tulevat järjestyksessä vasta jaetulla kolmannella sijalla muun kohdennetun käyttötarkoituksen kanssa. Ikääntyneille suunnatut kulttuuripalvelut olivat myös vain osa kyseistä kategoriata. Ikääntyneiden palvelut -kategoria sisältää vanhusten hyvinvointiin, terveyteen ja virkistystoimintaan liittyviä toimintoja. Käytettyjä ilmaisia olivat hyvinvointitapahtumat, ikääntyneiden kulttuuripalvelut, ikääntyneiden rahastot, asuinolosuhteiden parantaminen, osallisuus, vanhustyön kehittäminen, kulttuuritarjontaa hoitokoteihin, kulttuurisen hoitotyön kehittäminen sekä hyvinvointi. Käyttötarkoituksissa kiinnitettiin huomiota ikääntyneiden sosiaaliseen toimintakykyyn, osallisuuden vahvistamiseen, liikuntamahdollisuuksiin, asuinolosuhteisiin ja kotipalvelujen kehittämiseen. Varsinaisia ikääntyneille suunnattuja kulttuuripalveluita oli käyttökohteissa oletettua vähemmän. Kuitenkin erilaiset tapahtumat, hoitokotien kulttuuritarjonta sekä yleisesti vanhustyön ja kulttuurisen hoitotyön kehittäminen mainittiin.

”Xx kunta on pyytänyt, että omaisuus luovutettaisiin kaupungille käytettäväksi kulttuuritarjonnan viemiseen iäkkäiden ihmisten hoitokoteihin ja palvelutaloihin sekä lapsille tarjottavien kulttuurisisältöjen järjestämiseen eri taiteen aloilta.”

Edellä mainittu sitaatti on myös esimerkki kahden eri käyttötarkoituksen yhdistämisestä samaan hakemukseen. Lasten ja nuorten sekä vanhusten käyttökohteiden esittäminen samassa yhteydessä oli hakemuksissa yleistä.

Suurista kaupungeista ainoastaan Tampere käytti kohdennetusti perinnöt vuonna 2019 Ikäihmisten virkistysrahaston kautta vanhusten kulttuuripalveluitten järjestämiseen. Vuonna 2022 Tampereen kaupunki laajensi rahaston käyttötarkoituksen koskemaan kaikkia kaupunkilaisia (Tampereen kaupunki 2022). Muut kunnat, jotka ilmoittivat kohdentavansa perinnön ikääntyneiden kulttuuripalveluihin vuonna 2019, olivat suurimmaksi osaksi pieniä, alle 20 000 asukkaan kuntia.

Vaikka ikääntyneiden palvelut ja varsinkin ikääntyneiden kulttuuripalvelut eivät sijoitu käyttötarkoituksina määrällisesti kärkeen, on kategorioitten sisällä mekanismeja, jotka voivat ohjata perintöjen käytön myös ikääntyneiden kulttuuriin. Esimerkiksi Helsingin kaupunki kohdentaa perinnöt sosiaali- ja terveystalokunnan myöntämiin avustuksiin, jotka voivat pitää sisällään myös ikääntyneiden kulttuuripalveluita. Helsingin kaupungille vuosittain kohdentuneet perintösumat ovatkin korkeimpia koko maassa suuren väkiluvun vuoksi. Esimerkiksi vuonna 2019 Helsingille myönnettiin perintöjä 14 449 003,37 euron arvosta. (Valtiokonttori 2024.)

Aiemmin esitellyn kulttuurihyvinvoinnin käsitteen taustalla on osittain kulttuurisen vanhustyön käsitteen muodostuminen ja suotuista kehitys 2010-luvun jälkeen (ks. esim. Varho, Lehtovirta & Gran 2010). Kulttuurihyvinvointi voidaan liittää ikääntyneiden kulttuuripalveluitten osalta sekä terveyttä edistäviin ja sairautta ennalta ehkäiseviin palveluihin, että myös näkökulmana ikäihmisten kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin (ks. esim. Sosiaali- ja terveysministeriö 2024). Nämä kaikki ulottuvuudet tulivat esille ikääntyneille suunnattujen palveluiden käyttötarkoituskategoriassa.

4. Muu tarkennettu käyttötarkoitus

Muu tarkennettu käyttötarkoitus kattaa erityisesti sen, mitä kuuluu sosiaaliseen käyttötarkoituksulottuvuuteen, sillä kulttuuriset käyttötarkoitukset sisältyvät pitkälti muihin kategorioihin. Käyttötarkoituskategoria sisältää esimerkiksi liikuntaan, väestöryhmien integraatioon, syrjäytymisen ehkäisemiseen ja sosiaalipalveluiden järjestämiseen liittyviä toimia. Käytettyjä ilmaisia olivat omaishoitajien lisäpalveluseteli, venevalkama, osallistava budjetointi, selviämisasematoiminta, myönteinen erityiskohtelu, leipäjonon poistaminen, koulun remontti, Kaikukortti, liikuntapai-

kat, mielenterveyskuntoutujat, puiston kehittäminen kokoontumispaikaksi, kehitysvammaiset, ruokapankkitoiminta, haavoittuvassa asemassa olevien palvelut, kokoontumistilojen remontointi ja opiskelijoiden stipendirahasto.

Tämä käyttötarkoituskategoria pitää sisällään runsaasti liikuntaan liittyviä hankkeita sekä jonkin verran myös rakentamiseen ja rakennusten ylläpitämiseen liittyviä toimenpiteitä.

”Xx kunta on pyytänyt, että omaisuus luovutettaisiin kunnalle käytettäväksi xxlaisen nuorison tietojen, taitojen ja kokemusten lisäämiseksi sekä Yy:n skeittiparkin rakentamiseen.”

Käyttökohteessa yhdistyvät liikuntapaikkarakentaminen sekä muut nuorisolle hyödyllisiksi katsotut sisällöt, jotka on kuvattu yleisellä tasolla. Valtiokonttori on suositellut yleisluontoista käyttötarkoituksen kuvausta, sillä mikäli esimerkiksi rakentamiskohde peruuntuisi, varoja ei voisi luvallisesti siirtää muuhun tarkoitukseen.

Tilojen rakentamisen ja ylläpidon katsotaan yleisesti olevan osa kuntien perustehtävää, mutta perintövaroilla ylläpidetään myös rakennuskantaa:

Xx kunta on pyytänyt, että omaisuus luovutettaisiin kunnalle käytettäväksi Yy:n ja Zz:n kylälaisten yhteisen kokoontumistilan Zz koulun lämmitysjärjestelmän uusimiseen ja remontointiin.”

Mainittu koulukäytöstä poistunut rakennus toimii kokoontumistilana, joten lakisääteiseen toimintaan käyttötarkoitus ei kohdennu. Kohdennuksen kärki on sen sijaan yhteisöllisyyden edistämässä, joka on kuntien strategioissa sekä kulttuurihyvinvoinnin kontekstissa yleisesti merkityksellistä.

Seuraava sitaatti tuo esiin käyttökohteen, jossa lähestytään kunnan, nyttemmin hyvinvointialueen perustoimintaa eli omaishoitajien lisäpalveluseteliä.

”Xx kaupunki on pyytänyt, että omaisuus luovutettaisiin kaupungille käytettäväksi ikäihmisten liikunta- ja hyvinvointitapahtumatoiminnan sekä harkinnanvaraisesti omaishoitajien lisäpalvelusetelin toteuttamiseen.”

Vaikka kysymys on ollut harkinnanvaraisesti lisäpalvelusetelistä, on periaatteessa kuitenkin kysymys yhdestä tavasta järjestää omaishoitajien lakisääteinen vapaa. Kahden edellisen esimerkin valossa voi esittää kysymyksen, onko perintövaroilla paikattu kuntien perusrahoitusta. Palveluiden tiukka lakisääteisyys ja monikanavainen rahoitus voivat olla ongelmallisia kohdatessaan sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa (Hujanen 2019).

5. Tarkennettu kulttuurinen käyttötarkoitus

Tarkennettu kulttuurinen käyttötarkoituskategoria sisältää hyvin laajan kirjon erilaisia käyttökohteita. Käytettyjä ilmaisuja olivat soittimien hankinta ja musiikinopetuskalusto, museot ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaat kohteet ja tilat, taide ja kulttuuri osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistäjänä, kulttuuriperintö, paikalliskulttuuri ja kotiseututyö, kirjastopalveluiden tilat, teatteri- ja kulttuuritoiminnan kehittäminen, kulttuurinen osallisuus erityisryhmille, kulttuuritapahtumat, paikallishistoriateokset, taiteen ja kulttuurin edistäminen, kulttuurin kehittämishankkeet, kulttuuritoimijoiden verkostoyhteistyön kehittäminen, näyttelytoiminta, kulttuuritilojen ylläpito ja teatteritoiminta. Tässä kategoriassa nousivat esiin erityisesti kulttuuriperintöön liittyvät käyttötarkoitukset.

”Xx kunta on pyytänyt, että omaisuus luovutettaisiin kunnalle käytettäväksi kunnan kotiseutuarhaston digitointiin.”

Perintöjä käytetään myös tässä kategoriassa kulttuuritilojen ylläpitämiseen.

”Xx kaupunki on pyytännyt, että omaisuus luovutettaisiin kulttuuriin tarkoituksiin eli käytettäväksi kahden Xx kaupungin omistuksessa olevan historiallisen kiinteistön, Juhlatalo Aa:n ja Xx taidetalon irtaimistohankintoihin ja kiinteistökorjauksiin.”

”Yy kaupunki on pyytännyt, että omaisuus luovutettaisiin kaupungille käytettäväksi kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden museo- ja muiden kohteiden arvon säilymiseen turvaamiseen ja kehittämiseen matkailukohteina.”

Implisiittisen kulttuuripolitiikan käsitteistössä puhutaan heijastusvaikutuksesta, joka tekee olemassa olevan asiointilan näkyväksi ilman suoranaista tavoitteellisuutta (Throsby 2009). Tutkimalla rahavirtojen liikettä ja käyttötarkoituksia ilmenee heijastusvaikutuksena, että tilojen ylläpitoon käytetään myös muuta kuin suoraa investointi- tai budjettirahoitusta. Aineistossa toistuvat tiloihin liittyvät käyttötarkoitukset, joten valtionperinnöt kohdistuvat myös julkisten rakennusten ylläpitoon.

Kulttuuripalveluissa on usein vaikeaa vetää rajaa, mikä on kunnan rahoitettavaa perustoimintaa ja mikä ei. Peruspalvelujen valtionosuudesta annettu laki (618/2021) sisältää kuntien kulttuurin valtionosuuden perusteet ja kuntien kulttuuritoiminnasta annettu laki (166/2019) määrittelee kuntien kulttuuritoiminnan tehtävät. Jälkimmäinen on niin sanottu puitelaki, joka määrittelee, mitä kunnan on kulttuuritoiminnassaan edistettävä, mutta ei menettelytapoja. Usein keskustelun aiheiksi nousevatkin kulttuuritoiminnan tilat ja kulttuurihistorialliset kohteet, kun pohditaan mitä kuntien tulee ylläpitää ja mitä ei (ks. esim. Kettunen 2024).

Tässäkään käyttötarkoituskategoriassa, joka kuvaa suorimmin kulttuurisia kohteita, eivät ammattitaide tai suuret kulttuuriproduktiot näyttelee merkittävää roolia. Valtionperintöjen käyttötarkoitukset painottivat kuntatasolla hyvinvoinnin kautta osallisuutta sekä erilaisia sosiaalisia päämääriä. Varsinkin pienten kuntien ollessa kyseessä painotus on ymmärrettävä, sillä haja-asutusalueilla ei ole ammattimaisen kulttuuritoiminnan rakenteita (Renko ym. 2024). Perintöjen vaikuttavuus voi kuitenkin pienen kunnan kontekstissa olla suuri, mikäli kulttuuriin suunnatut resurssit ovat olleet aiemmin matalalla tasolla.

0. Kunta ei hae perintöä

Hakematta jättämiseen voi olla useita syitä, joiden perusteella kunnan ei ole esimerkiksi taloudellisesti järkevää hakea perintöä.

Johtopäätökset

Valtionperintöjä on käytetty vuoden 2019 päätösten perusteella hyvin monin eri tavoin. Päätuloksina voidaan todeta, että käyttötarkoituksissa korostuu kuntalaisten hyvinvointi, ja yleisimmäksi kohderyhmäksi nousivat lapset ja nuoret. Kunnat eivät käyttäneet perintöjä ikääntyneiden kulttuuripalveluihin tai edes yleisemminkään ikääntyneiden palveluihin niin yleisesti kuin alkuoletama oli (ks. Aarnio & Kangas 2009, 210). On myös ilmeistä, että perintövarallisuutta on aikojen kuluessa käytetty ainakin satunnaisesti myös peruspalveluitten tuottamiseen ja esimerkiksi kiinteistöjen ylläpitoon, vaikka kunnissa ymmärretäänkin perintövarojen kertaluonteisuus.

Valtiokonttorin voidaan nähdä toteuttavan implisiittistä kulttuuripolitiikkaa hyväksyessään päätöksillään, mitä kulttuurinen ja sosiaalinen käyttötarkoitus ovat pitäneet sisällään kuntien hakemuksissa. Kuntien ilmoittamat käyttökohteet vastaavat suomalaisen kulttuurirahoituksen arkkitehtimallin hyvinvointitavoitteiden pääperiaatteita ja toteuttavat siten myös eksplisiittisen kulttuuripolitiikan tavoitteita: laaja kulttuuri- ja taidekäsitys, sosiaalinen hyvinvointi sekä

yhteisöjen rooli kulttuurin ja taiteen tekemisessä ja vastaanottamisessa ovat keskeisiä piirteitä molemmissa. (Chartrand & McCaughey 1989.) Arkkitehtimalliin kuuluva tuki ammattitaiteelle ei kuitenkaan suoraan näy kuntien valtionperintöjen käyttötarkoituksissa, vaan idea toteutuu valtion tasolla ministeriöiden ohjassa rahoitusta useisiin eri kohteisiin ottaen huomioon myös ammattimaisen taiteen edellytykset.

Aineistosta toistuvasti esiin noussut hyvinvoinnin käsite sitoo yhteen sosiaalista ja kulttuurista käyttötarkoitusta. Lisääntynyt ymmärrys käsitteen monitekijäisyydestä on vahvistanut näkemystä, jossa kulttuuri on osa ihmisten kokonaishyvinvointia (Weckroth 2013). Hyvinvointipainotuksen perusteella voimme kysyä, olisiko hyvinvointialueiden edelleen organisoituessa niiden uusista rakenteista löydettävissä kokonaisvaltaisempaa näkemystä perintövarojen käytöstä. Varojen käyttö voisi tapahtua yhteistyössä kuntien kanssa ja liittyä esimerkiksi kulttuurihyvinvointiin siten, että lopputulos on 1960-luvulta peräisin olevan hengen mukainen: ”edistämään kansalaisten yleisesti tuen arvoisina pitämiä ja sosiaalisesti tärkeiksi katsomia tarkoituksia mahdollisimman tehokkaalla ja järkevällä tavalla” (Valtionperintökomitea 1968, 6). Nykyisen lainsäädännön mukaan hyvinvointialueet eivät voi olla Valtiokonttorin perintöjen hakijoita, mutta hyötyjiä ovat kuntien asukkaat, jotka ovat samalla hyvinvointialueiden asiakkaita. Toisaalta hyvinvointialueiden taloudellinen ahdinko ei välttämättä kannusta keskustelemaan uusista rahoituslähteistä, mikäli vaarana on rahoituksen katoaminen hyvinvointialueiden rahoitusvajaseen.

Kulttuurirahoitukseen kohdentuvista leikkauksista käydään aktiivisinta keskustelua ehkä vuosikymmeniin, joten kysymys lakisääteisistä kulttuuripalveluista ja niiden rahoittamisesta saattaa nousta esiin entistä enemmän. Valtionperintöjä kohdennetaan kulttuuriin jo nyt, mutta olisiko perintöjen roolia kulttuurirahoituksen potentiaalina mahdollista kasvattaa? Varsinkin suurimmissa kaupungeissa perintöjä osuu kohdalle vuosittain, joten perintövaroilla voisi hypoteettisesti olla mahdollista tuottaa palveluita pitkäkestoisesti. Mutta mikäli kulttuurin peruspalveluita alettaisiin läpinäkyvästikin tuottaa perintövaroin, olisi kyseessä samankaltainen mekanismi kuin nyttemmin purettu kulttuurin rahoittaminen veikkausvoittovaroista. Valtakunnan tasolla nykyinen valtionperintöjen käyttötapa ei ratkaise kulttuurirahoituksen ongelmia osittainkaan ilman laajempaa yhteiskunnallista neuvottelua ja poliittista sopimista.

Osa kunnista rahastoi perintöjä ja tällä tavoin hakee niille pitkäjänteisempää tuottoa ja vaikutavuutta. Voidaan pohtia, olisiko myös valtionhallinnon tasolla tarvetta tehdä strateginen muutos perintöjen jakotavassa ja käytössä. Ruotsissa toimii Valtion perintörahasto Allmänna arvsfonden (2024), joka jakaa varoja yleishyödyllisiin tarkoituksiin. Vuonna 2011 toimitettiin eduskunnalle toimenpidealoite (109/2010 vp), jossa esitettiin, että hallitus aloittaisi lainvalmisteluprosessin samankaltaisen mallin toteuttamiseksi Suomessa. Toimenpidealoite ei tuolloin edennyt, mutta tämä tutkimus nostaa aloitteen uudestaan esiin ja uudistaa kysymyksen, olisiko syytä tutkia vastaavan rahaston perustaminen Suomeen Ruotsin mallin mukaisesti. Rahoitusta olisi mahdollista kasvattaa sekä tehdä strategisia painotuksia resurssista, joka on tähän mennessä noussut kymmeneen miljooniin joka vuosi. Nykyisestä valtioperintöjen jakomallista Kangas (2010, 413) totesi jo vuosikymmeniä sitten, että se ei ole kovin kustannustehokas tai taloudellisesti järkevä.

Nykyisen hallituksen politiikkalinjaukset ovat nostaneet keskusteluihin entistä vahvemmin yksityisen sektorin roolia monikanavaisessa kulttuurirahoituksessa esimerkiksi veroinstrumenttien avulla. Yksityishenkilöiden lahjoitusvähennyksen laajentaminen on kirjattu Julkisen talouden suunnitelmaan vuosille 2025–2028 (Valtioneuvosto 2024b). Vähennyksellä halutaan lisätä yksityishenkilöiden rahoitushalukkuutta, vaikka se vähentääkin verotuloja noin 10 miljoonaa euroa. Vähennys verotuloihin on pieni, mutta suunnitelmaan kirjattuna se on painotus, jossa tiettyjä yhteiskunnan osa-alueita kuten kulttuuria toivotaan rahoitettavan yhä enemmän yksityisin varoin. Käytännössä valtionperinnöt ovat jo yksityistä rahaa, joka Valtiokonttorin kautta kunnille myönnettyinä muuntuu julkiseksi resurssiksi.

Valtionperinnöt ovat omaleimainen ja vähälle huomiolle jäänyt rahoituslähde kulttuurin monikanavaisessa rahoitusmallissa. Valtion ja kuntienkin tasolla taiteen ja kulttuurin rahoitus pirs-

taloituu ja sitä kautta osittain piiloutuu hallinnonalojen omiin tavoitteisiin, momenttikohtiin ja kustannuspaikoille. Tutkimus nostaa esiin monikanavaisen kulttuurirahoituksen yhden vähemmän tunnetun tulovirran, ja sen yhtenä tavoitteena onkin nostaa keskusteluun, olisiko valtionperintöjä mahdollista kohdentaa entistä enemmän taiteelle ja kulttuurille. Tällöin implisiittisen kulttuuripolitiikan instrumentista tulisi eksplisiittisempi. Julkinen tavoitekeskustelu valtionperintöjen käytöstä valtakunnallisella tasolla voisi myös omalta osaltaan tuoda kulttuuria kaivattuihin politiikkakeskusteluihin.

Kiitokset

Kiitän Valtiokonttorin henkilöstöä ja erityisesti lakimies Anu Melonia. Kiitän myös kaikkia referee-arvioijia riittävän kriittisistä kommenteista sekä väitöskirjani ohjaajia.

Lähteet

- Aarnio, A., & Kangas, U. 2009. *Suomen jäämistöoikeus I. Perintöoikeus. 5., uudistettu laitos*. Helsinki: Talentum.
- Aarnio, A., & Kangas, U. 2010. *Perhevarallisuus-oikeus*. Helsinki: Talentum.
- Ahearne, J. 2009. Cultural policy explicit and implicit: a distinction and some uses. *International Journal of Cultural Policy*, 15(2), 141–153. DOI: 10.1080/10286630902746245
- Aholainen, M. 2019. Mitä ikääntyneiden kulttuuripalveluilla tarkoitetaan? Käsitteiden analyysiä. *Gerontologia*, 33(4), 171–189. DOI: 10.23989/gerontologia.80012
- Allmänna arvsfonden 2024. Viitattu 12.4.2024. <https://www.arvsfonden.se>
- Anttila, S., Kuusisto, E., & Siltanen, K. 2022. Selvitys kulttuurihyvinvointipalvelujen toimintamalleista kunnissa ja perustettavilla hyvinvointialueilla. Opetus- ja kulttuuriministeriö & Sosiaali- ja terveysministeriö. Loppuraportti.
- Boedeker, S. 2016. Kun muita ei enää ole. Valtion oikeus perillisistä kuolleen jäämistöön, omaisuuden hoitoprosessi ja edelleen luovutus. TAMK Tampereen ammattikorkeakoulu. Tampere.
- Chartrand, H. H., & McCaughey, C. 1989. The arm's length principle and the arts: an international perspective—past, present and future. Teoksessa M.C. Cummings Jr & J. Marks Davidson Schuster (toim.) *Who's to Pay for the Arts*, 43–80.
- Freyborg, H. 2024. Kulttuuriala arvostele joululahjarahojen jakamista: ”Ihmettelen, ovatko rahaa saaneet tahot vaarassa”. Julkaistu 13.12.2024. Helsingin Sanomat. <https://www.hs.fi>
- Heiskanen, I., Kangas, A., & Mitchell, R. 2015. *Taiteen ja kulttuurin kentät; Perusrakenteet, ballinta ja lainsäädäntö*. AS Pakett. Tallinna.
- Holm, P. & Tynnelä, J. 2022. Kulttuurialan kehitys 2010–2020 ja kulttuurialan vaikutus työllisyyteen ja julkiseen talouteen. *Taloustutkimus Oy*. Viitattu 31.10.2024. Saatavilla osoitteesta https://kulttuurijataide.fi/wp-content/uploads/2022/10/Taloustutkimus_KULTAry_2022.pdf
- Hujanen, T. 2019. Monikanavarahoituksen ongelma terveydenhuollossa. Esimerkkejä perusterveydenhuoltotasoisesta vastaanotto-toiminnasta. *Sosiaali- ja terveysturvan tutkimuksia*; 156. <http://urn.fi/URN:NBN:fife2019050814867>
- Jakonen, O. 2022. Kulttuuripolitiikkaa strategisessa valtiossa: taiteen ja kulttuurin ohjaus ja rahoitus hallinnollisena politiikkana. *JYU dissertations*. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-9211-8>
- Jakonen, O., Kurlin Niiniaho, A., Oksanen-Särelä, K. & Sokka, S. 2021a. Mahdollisesti kulttuuria? Valtion kulttuurirahoitus Suomessa vuonna 2019. *Cuporen työpapereita 13*. Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore. https://www.cupore.fi/images/tiedostot/2021/cuporen_tyopapereita_13_mahdollisesti_kulttuuria.pdf. Jakonen ym. 2021a.
- Jakonen, O., Kurlin Niiniaho, A., Oksanen-Särelä, K. & Sokka, S. 2021b. Rahapelitoiminnan tuotot kulttuurille vuonna 2019: Määrä ja kohdennukset. *Cuporen työpapereita 14*. Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore. https://www.cupore.fi/images/tiedostot/tyopaperit/rahapelitoiminnan_tuotot_kulttuurille_vuonna_2019.pdf. Jakonen ym. 2021b.
- Jakonen, O. & Lahtinen, E. 2019. Taide, kulttuuri ja hyvinvointi. Hallitusohjelman kulttuurin kärkihankkeen arviointi: prosenttitaiteen periaatteen laajentaminen yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa. *Cuporen verkkojulkaisuja 53*. Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore. https://www.cupore.fi/images/tiedostot/2019/karkihankeraportti_final.pdf
- Jakonen, O. & Sokka, S. 2023. Hallintosiiloista kumppanuuksiin. *Tietokortti 13*. Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore. Saatavilla osoitteesta <https://www.cupore.fi/julkaisut/hallintosiiloista-kumppanuuksiin-2/#>

- Jakonen, O., Sokka, S. & Nokela, S. 2024. Yritystuet kulttuurirahoituksen osatekijänä. Business Finlandin rahoitus luoville aloille vuosina 2017–2022. *Cuporen työpapereita* 22. Kulttuuripoliitiikan tutkimuskeskus Cupore. <https://www.cupore.fi/julkaisut/yritystuet-kulttuurirahoituksen-osatekijana/#>
- Jäntti, A., Sinervo, L. M., & Hätönen, H. 2021. Hyvinvoinnin moniulotteisuus haastaa kuntapäätöksenteon ja johtamisen. *Focus Localis*, 49(3), 3–5. Saatavilla osoitteesta <https://journal.fi/focuslocalis/issue/view/7929/1259>
- Kangas A. & Pirnes E. 2015. Kulttuuripoliittinen päätöksenteko, lainsäädäntö, hallinto ja rahoitus. Teoksessa Heiskanen, I., Kangas, A. & Mitchell, R. (toim.) *Taiteen ja kulttuurin kentät: Perusrakenteet, hallinta ja lainsäädäntö*. 2. uudistettu laitos. Helsinki: Tietosanoma, 23–104.
- Kangas, U. 1996. *Perinnöt ja Testamentit*. Helsingin yliopiston yksityisoikeuden laitoksen julkaisuja 49. Helsinki: Helsingin yliopistopaino.
- Kettunen J. 2024. Jyväskylän vanhan mahtitila Mattilan entinen pääarakennus Kramsunkadulla toimii nykyään alakulttuurikeskuksena. Julkaistu 13.8.2024. Keskisuomalainen. <https://www.ksml.fi>
- Kestilä, L., & Karvonen, S. 2022. Katsaus Suomen väestöön ja väestön hyvinvointiin tilastojen valossa. Teoksessa Karvonen S., Kestilä L. & Saikkonen P. (toim.) *Suomalaisten hyvinvointi 2022*, 20.
- Kippo, S., Koivisto, T.-A., Mäki-Opas, T., Lehikoinen, K., Lehtimäki, A.-V., Lavikainen, P., Turtiainen, M., & Martikainen, J. 2023. Kulttuurihyvinvointitoiminnan taloudellinen arviointi. Arviointimenetelmien jatkokehitystarpeet Suomessa. Valtioneuvoston kanslia. Saatavilla osoitteesta <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-361-6>
- Känkänen J. 2023. Toimitusjohtaja Janne Känkäsen puhe HVK:n seminaarissa 19.1.2023. Viitattu 14.2.2024. Saatavilla osoitteesta <https://www.huoltovarmuuskeskus.fi/files/eee9d4196c32672a0f28ab0038e833ff5e-6ce01b/janne-kankasen-puhe-hvk-30-vuotta.pdf>
- Laitinen, L., Jakonen, O., Lahtinen, E., & Lilja-Viherlampi, L. M. 2022. From grass-roots activities to national policies—the state of arts and health in Finland. *Arts & Health*, 14(1), 14–31. DOI: 10.1080/17533015.2020.1827275
- Liikanen, H. L. 2015. Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia: Toimintaohjelman 2010–2014 loppuraportti. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita, 2015:17.
- Meriläinen, R. 2023. ”Kulttuuribudjetti prosenttiin”, vaatii kulttuuriala yhteen ääneen ja suurin osa puolueista kannattaa tavoitetta. Kulta ry. Viitattu 28.2.2023. <https://kulttuurijataide.fi/kulttuuribudjetti-prosenttiin/>
- Murtoniemi, K. 2024. Kamppailuja kulttuurista: Kulttuurin arvon artikulaatioita 2010-luvun Suomessa. Nykyculttuurin tutkimusyksikön julkaisuja. Jyväskylän Yliopisto. Saatavilla osoitteesta <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/97727>
- Opetus- ja kulttuuriministeriö 2022. Kulttuurin aika on nyt ja aina: Kulttuurialan tulevaisuustyöryhmän ehdotukset seuraavalle hallituskaudelle. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2022:23. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-764-2>
- Pekurinen M. 2014. Sosiaali- ja terveydenhuollon menot ja niiden rahoitus. Teoksessa Seppälä T. & Pekurinen M. (toim.) *Sosiaali ja terveydenhuollon keskeiset rahavirrat*. THL. Saatavilla osoitteesta <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-302-236-2>
- Pirkanmaan hyvinvointialue 2023. Pirkanmaan alueellinen kulttuurihyvinvointisuunnitelma. Viitattu 31.10.2024. Saatavilla osoitteesta <https://www.pirha.fi/documents/d/guest/pirkanmaan-kulttuurihyvinvointisuunnitelma>
- Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue 2024. Viitattu 28.10.2024. Saatavilla osoitteesta https://pohde.fi/wp-content/uploads/2024/01/Liite-8_Kulttuurihyvinvointisuunnitelma.pdf
- Rautiainen, P., Roiha, T. & RensuJeff, K. 2015. Taiteen ja kulttuurin barometri 2015: Taiteen toimintaympäristö ja rahoitus. *Cuporen verkkojulkaisuja* 33. Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissäätiö. https://www.cupore.fi/images/tiedostot/taiteenjakulttuurinbarometri_v10.pdf
- Renko, V. & Ruusuvirta, M. 2018. Kuntien kulttuuritoiminta lukujen valossa IV. Suomen Kuntaliitto. Saatavilla osoitteesta <https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2018/1895-kuntien-kulttuuritoiminta-lukujen-valossa-iv>
- Renko, V., Ruusuvirta, M., Ruokolainen, O., Nokela, S. & Leppänen, A. 2024. Kulttuuria kartalla II. Valtion osarahoittamat kulttuuripalvelut Suomessa. Cuporen verkkojulkaisuja 82. Kulttuuripoliitiikan tutkimuskeskus Cupore.
- Ruokolainen, O., Jakonen, O., Oksanen-Särelä, K., Lahtinen, E. 2023. Kohti kestäviä ratkaisuja? Ikäihmisten kulttuurihyvinvointi ja taiteilijoiden toimintaedellytykset. Cuporen verkkojulkaisuja 76. Kulttuuripoliitiikan tutkimuskeskus Cupore.
- Sarajärvi, A., & Tuomi, J. 2017. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsinki: Tammi.
- Saukkonen, P. 2014. Vankka linnake, joustava sopeutuja vai seisova vesi? Suomalaisen kulttuuripoliitiikan viimeaikainen kehitys. Cuporen verkkojulkaisuja 23. Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissäätiö. Saatavilla osoitteesta <https://www.cupore.fi/images/tiedostot/kulttuuripoliitiikankehitys.pdf>
- Schleutker, E. 2013. Väestön ikääntyminen ja hyvinvointivaltio. Mitä vaihtoehtoja meillä on? *Yhteiskuntapolitiikka* 78:4. Saatavilla osoitteesta <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201312097585>
- Sokka, S. 2014. Fakkiutunut hallinto ei ymmärrä kulttuuripoliittista valtaa. *Tiede ja edistys*, 39 (3). DOI: 10.51809/te.105154

- Sokka, S., Jakonen, O., Leppänen, A. 2022. Valtion rahoitus kulttuurille. Cuporen tietovihko 5. Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore. Saatavilla osoitteesta https://www.cupore.fi/images/tiedostot/tietokortit/cupore_kulttuurinrahoitus_tietovihko_2022.pdf
- Sokka, S., Oksanen-Särelä, K., Kurlin Niiniahio, A., Leppänen, A., Lefever, N. & Jakonen, O. (2022). Luovien alojen koronatuettujen vuosina 2020 ja 2021: Kohdennukset ja kokonaiskuva. Cuporen työpapereita 19. Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore. Saatavilla osoitteesta https://www.cupore.fi/images/tiedostot/tyopaperit/cuporen_tyopapereita_19_koronatuettu_2020_2021.pdf
- Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus 2024. Laatusuositus aktiivisen ja toimintakykyisen ikääntymisen ja kestävien palvelujen turvaamiseksi 2024–2027. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen julkaisuja 2024:4. Saatavilla osoitteesta <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-5436-6>
- Suomen lastenkulttuuriliitto 2024. Viitattu 2.5.2024. Saatavilla osoitteesta: <https://lastenkulttuuri.fi/kulttuurikasvatussuunnitelmien-edistamishanke-2021-2023/>
- Tampereen kaupunki 2022. Ikäihmisten virkistysrahaston käyttötarkoituksen, nimen ja sääntöjen muuttaminen. Saatavilla osoitteesta: [https://tampere.cloudnc.fi/fi-FI/Toimielimet/Kaupunginvaltuusto/Kokous_1142022/Ikaihmisten_virkistysrahaston_kayttotark\(260851\)](https://tampere.cloudnc.fi/fi-FI/Toimielimet/Kaupunginvaltuusto/Kokous_1142022/Ikaihmisten_virkistysrahaston_kayttotark(260851))
- Taiteen edistämiskeskus 2024. Saatavilla osoitteesta <https://www.taike.fi/fi/apurahatilastot>
- Tenkanen, T. 2021. Cuporen Sakarias Sokka: Päätöksiä tehdään kokonaisuudesta tietämättä. Viitattu 12.5.2024. Meteli-lehti. Saatavilla osoitteesta <https://www.teme.fi/fi/meteli/cuporen-sakarias-sokka-paatoksia-tehdään-kokonaisuudesta-tietämättä/>
- Throsby, D. 2009. Explicit and implicit cultural policy: some economic aspects. *International Journal of Cultural Policy*, 15(2), 179–185. DOI <https://doi.org/10.1080/10286630902760840>
- Toimenpidealoite (109/2010 vp.). Saatavilla osoitteesta <https://www.eduskunta.fi/FI/Vaski/sivut/trip.aspx?trip-type=ValtiopaivaAsiakirjat&docid=tpa+109/2010>
- Valtiokonttori 2024. Viitattu 28.2.2024. Saatavilla osoitteesta <https://www.valtiokonttori.fi/palvelut/perinto-ja-testamenttiasiat/valtiolle-menevat-perinnat/>
- Valtioneuvosto 2021. Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen 2030 Toimeenpanosuunnitelma. Valtioneuvoston julkaisuja 2021:27. Saatavilla osoitteesta <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-670-9>
- Valtionperintökomitea (1968). Valtionperintökomitean mietintö 1968.
- Valtiovarainministeriö 2023. Valtiovarainministeriön ehdotus valtion talousarvioksi vuodelle 2024. Viitattu 5.5.2024. <https://budjetti.vm.fi/sisalto.jsp?year=2024&clang=fi&maindoc=/2024/tae/hallituksenEsitys/hallituksenEsitys.xml&opennode=0:1:149:157:221:259>
- Valtiovarainministeriö 2024. Viitattu 12.7. 2024. Valtiovarainministeriön ja Valtiokonttorin välinen tulossopimus vuosille 2024–2027. Saatavilla osoitteesta <https://cdn.valtiokonttori.fi/wordpress/2024/01/VM-VK-Tulossopimus-2024-2027.pdf>. Valtiovarainministeriö 2024a.
- Valtiovarainministeriö 2024. Julkisen talouden suunnitelma vuosille 2025–2028. Valtiovarainministeriön julkaisuja 2024:29. Valtiovarainministeriö 2024b.
- Varho J., & Lehtovirta M., & Gran, N. 2010. Taidetta ikä kaikki. Selvitys ikäihmisten hoivayhteisöjen kulttuuri-toiminnasta Helsingissä. Helsingin kulttuurikeskus.
- Weckroth, M. 2013. Onnellisuus, raha ja arvovapaa hyvinvointitutkimus? *Yhteiskuntapolitiikka*, 78 (4), 437–446.

Liitteet

Liite 1.

Aineiston kuvaus

Valtiokonttorin perintöpäätökset vuodelta 2019. Päätöksiä on yhteensä 154 kappaletta, saajina 94 eri kuntaa. Osa hakemuksista sisältää useamman kuin yhden käyttötarkoituksen, jolloin käyttötarkoitusten määrä on suurempi kuin dokumenttien tai kuntien määrä. Aineisto on toimitettu tutkijan käyttöön sähköisesti. Aineistossa yksittäinen perintöpäätös sisältää perinnönjättäjän nimen, kuolinajan ja kotikunnan sekä hakijakotikunnan ilmaiseman käyttötarkoituksen perinnölle. Samoin läheiset tai muu mahdollinen perinnön hakijataho on nimettyinä aineistossa. Yksittäiset perintöpäätökset ovat vain tutkijan käytössä. Aineisto käsitellään ja tallennetaan henkilörekisterilain mukaisesti.

Liite 2.

Valtiokonttorin kunnille myönnetty perinnöt hyvinvointialueittain vuosina 2018–2021

Kunnille luovutetut summat 2018 - 2021					
Hyvinvointialue	Rahavarat	Asunnot	Kiinteistöt	Hyvinvointialue yhteensä	
Etelä-Karjala	1 605 705,81 €	189 000,00 €	312 350,00 €	2 107 055,81 €	
Etelä-Pohjanmaa	2 631 806,83 €	470 000,00 €	620 294,97 €	3 722 101,80 €	
Etelä-Savo	2 569 635,88 €	941 000,00 €	593 657,22 €	4 104 293,10 €	
Helsinki	9 354 293,28 €	17 913 536,64 €	960 000,00 €	28 227 829,92 €	
Itä-Uusimaa	927 723,07 €	- €	215 342,45 €	1 143 065,52 €	
Kainuu	491 243,43 €	8 000,00 €	546 688,49 €	1 045 931,92 €	
Kanta-Häme	857 759,56 €	72 623,37 €	723 318,74 €	1 653 701,67 €	
Keski-Pohjanmaa	417 276,48 €	186 500,00 €	257 256,50 €	861 032,98 €	
Keski-Suomi	1 670 864,67 €	167 000,00 €	1 286 604,41 €	3 124 469,08 €	
Keski-Uusimaa	310 427,71 €	5 000,00 €	171 000,00 €	486 427,71 €	
Kymenlaakso	956 654,05 €	211 000,00 €	500 000,00 €	1 667 654,05 €	
Lappi	509 442,20 €	- €	123 732,80 €	633 175,00 €	
Länsi-Uusimaa	1 789 123,83 €	2 391 000,00 €	2 414 053,33 €	6 594 177,16 €	
Pirkanmaa	3 765 171,92 €	2 227 307,36 €	1 741 320,00 €	7 733 799,28 €	
Pohjanmaa	723 308,27 €	50 000,00 €	508 669,00 €	1 281 977,27 €	
Pohjois-Karjala	1 317 444,52 €	156 500,00 €	1 002 687,50 €	2 476 632,02 €	
Pohjois-Pohjanmaa	823 678,92 €	243 856,28 €	451 876,00 €	1 519 411,20 €	
Pohjois-Savo	1 674 526,21 €	582 500,00 €	541 000,00 €	2 798 026,21 €	
Päijät-Häme	1 873 593,00 €	688 517,62 €	489 698,96 €	3 051 809,58 €	
Satakunta	1 218 696,78 €	366 900,00 €	50 000,00 €	1 635 596,78 €	
Vantaa ja Kerava	1 144 922,94 €	100 000,00 €	350 000,00 €	1 594 922,94 €	
Varsinais-Suomi	3 826 474,45 €	1 918 500,00 €	946 698,09 €	6 691 672,54 €	
Kunnille luovutetut summat 2018 - 2021 yhteensä				84 154 763,54 €	